

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/374
Toplantı Tarihi/Sayısı : 30.7.2024/49
Karar Numarası : 2024/750
Başvuran : Y. T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumunda yaşanan bir olay üzerine ailesinden uzak bir ceza infaz kurumuna nakledilmesi nedeniyle mağdur edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran; 3/8/2022 tarihinde barındırıldıkları ceza infaz kurumunda kaldığı koğuşa U. Y. adlı mahpusun yerleştirilmesi üzerine infaz ve koruma memurları ile koğuştaki kalan mahpuslar arasında tartışma yaşandığını, bu olay üzerine kendisi ve bir grup mahpus hakkında Patnos Cumhuriyet Başsavcılığınca görevi yaptırılmamak için direnme suçundan soruşturma açıldığını; soruşturma sonucunda kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verildiğini ancak yaşanan olay nedeniyle ailesine uzak bir ceza infaz kurumuna nakledildiğini, ailesinin ziyaretine gelmesinin masraflı olduğunu ve maddi kayıp yaşadığını iddia etmekte; haklarının iade edilmesini, maddi ve manevi zararlarının giderilmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Amaç ve kapsam” başlıklı 1’inci maddesi şöyledir:

“(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.”

4. 6701 sayılı Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

“(1) Kurumun görevleri şunlardır: ... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek araştırmak karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ...”

5. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(8) 9’uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.”

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Ön inceleme” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, ... yönlerinden incelenir.”

7. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrası şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEğERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

10. Bununla birlikte başvuru; 3/8/2022 tarihinde başvuranın barındırıldığı odaya U. Y. adlı mahpusun yerleştirilmesi üzerine yaşanan olaylara ilişkin başvuran ve bir grup mahpus hakkında Patnos Cumhuriyet Başsavcılığınca soruştırma açıldığı, olaya sebep olan kişilere cezai yaptırım uygulanması gerektiği, yaşanan olay nedeniyle ailesine uzak bir ceza infaz kurumuna nakledildiği, ailesinin ziyaretine gelmesinin masraflı olduğu ve maddi kayıp yaşadığı iddiasıyla gereğinin yapılması talebine ilişkindir.

11. Başvuru dilekçe ve eklerinin incelenmesinden; Patnos Cumhuriyet Başsavcılığının 2022/... soruşturma numaralı dosyası kapsamında Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu personeli 12 kişinin müşteki sıfatıyla yer aldığı, başvuranın da arasında bulunduğu 7 şüpheli hakkında görevi yaptırmamak için direnme suçunun atılı olduğu, olay hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği anlaşılmıştır. Öte yandan, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 173'üncü maddesinde, suçtan zarar gören kişinin, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren on beş gün içinde, kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine itiraz edebileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

12. Kurum kayıtlarının incelenmesi neticesinde, başvuranın benzer konuda daha önce Kuruma yaptığı 19/8/2022 - 29/9/2022 tarihli ve 2022/1237 - 2022/1497 numaralı başvuruları hakkında, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu 2. Dairesi tarafından, bahsi geçen olaya Kurum İdaresi tarafından müdahale edildiği, olayda ismi geçen hükümlülere disiplin cezası verildiği ve farklı ceza infaz kurumlarına nakledildiği, bu kapsamda hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı değerlendirilmesiyle kötü muamele yasağının ihlal edilmediğine dair 2024/78 sayılı kararın verildiği (TİHEK, Y.T., B. No: 2022/1237 – 2022/1497, 16/1/2024, para. 17), başvuranın işbu başvurusunda ise, evveliyatlı başvurusunda öne sürdüğü sebepler, konu ve taraflar bakımından aynı iddiaları tekrarladığı anlaşılmaktadır.

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinde; Kuruma yapılan başvuruların, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce Kurumun görev alanına girip girmediği, başvurunun Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı yönlerinden inceleneceği düzenlemesine yer verilmiştir.

14. Bu çerçevede başvurunun; sebepleri, konusu ve tarafları yönünden başvuranın Kurumda daha önce sonuçlandırılan başvurusuna ilişkin olduğu anlaşıldığından Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereğince başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

30/7/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye